

Helsingfors, Köpenhamn, Oslo, Stockholm, 7 februari 2023

Det här drar svenskarna ner på mest

Fördubblade elpriser, rekordhög inflation och boräntor som många aldrig varit med om. Det har blivit dyrt att leva och nästan alla tillfrågade i Nordeas enkät om privatekonomi uppger att de anpassat sin ekonomi. Den absolut vanligaste åtgärden är att minska sina elkostnader, enligt Anders Stenkrona, Nordeas sparekonom.

"Att anpassa sin ekonomi till de kraftigaste kostnadsökningarna sen 90-talet är som en ny folkrörelse", säger Anders Stenkrona.

Nordea lät Kantar Sifo intervjua 1037 personer i mitten av januari 2023 och frågade dem vad de har gjort för att hantera kostnadsökningarna. Nästan alla, 85 procent av de tillfrågade uppger att de anpassat sin ekonomi efter det nya läget. Att minska konsumtion av el och att handla billigare mat är de två tydligaste åtgärderna som tagits av de tillfrågade i enkäten.

"Vi ser att i stort sett alla hushåll har anpassat sin ekonomi till ett nytt läge med högre priser."

Hushållens kostnader har ökat med 30 procent

Under 2022 har elpriserna i södra Sverige i stort sett fördubblats, matpriserna över hela landet har ökat med ungefär 20 procent. Bensin och dieselpriiserna har ökat med tio respektive 25 procent och bolåneräntorna har i fördubblats.

"Enligt SCBs fördelning av olika hushållskostnader innebär det en viktad kostnadsökning på ca 30 procent för ett normalt svenskt hushåll. För den som är van med utgifter på 20 000kr per månad blir alltså utgifterna 26 000kr".

Minskad elkonsumtion var högsta prioritet bland hushållen

Över hälften av de tillfrågade har minskat sin elkonsumtion. Det är ett väntat resultat eftersom elpriserna ökat ovanligt mycket. Två saker hade störst betydelse för att en person ska ha minskat sin elförbrukning: 1) ifall de bor i södra Sverige, där elpriset ökat betydligt mer än i norra Sverige och 2) ifall de bor i en bostad de äger. I stort sett 100 procent av de som äger sin bostad och bor i södra Sverige har gjort ansträngningar för att minska sin elkonsumtion.

Ungefär hälften av de tillfrågade har anpassat sina matinköp. Det som hade störst betydelse för anpassning av matkostnaderna var lönen. De med högre lön har varit mindre känsliga för högre matpriser.

"Mat är ett bra exempel på en utgift som inte kan sänkas hur mycket som helst. Vi måste ju äta, men det går utmärkt att välja bort dyrare märken, leta efter kortare utgångsdatum och framförallt storhandla och planera dina inköp."

Det som visade sig vara relativt ovanligt var att omförhandla räntan. Endast sju procent av de tillfrågade hade gjort detta.

"Här blev vi faktiskt lite förvånade. Med tanke på hur mycket bolåneräntor har höjts på senare tid hade vi förväntat oss fler som gjort åtgärder för att minska kostnaderna för sina lån, säger Anders Stenkrona.

Väljer bort restaurangbesök och nya kläder

De bekvämligheter som i första hand valdes bort var restaurangbesök och inköp av nya kläder. Den bekvämlighet som ingen tyckte vilja minska på var barnens fritidsaktiviteter. Av samtliga alternativ hamnade det sist på knappt en procent. De som valde det här alternativet hade gjort minst fyra andra åtgärder innan de valde att minska barnens fritidsaktiviteter.

"Föräldrar är beredda att minska sina egna bekvämligheter rätt ordentligt innan de drar ner på barnens fritidsaktiviteter."

Många sparar mindre

Det vanligaste sättet att frigöra eller få fram mer pengar för att möta de högre kostnaderna var att spara mindre. När kostnaderna ökar som de gör så är det förståeligt att det blir mindre utrymme till att spara. Det är främst personer med låg lön och män som minskat på sitt sparande.

Det fanns även de som lyckades öka sina inkomster för att bemöta effekterna av inflationen. De som kunde öka sina inkomster var i huvudsak egenföretagare och studenter.

"En förklaring kan vara att egenföretagare har större möjlighet än till exempel tjänstemän, att söka fler uppdrag eller rent av höja priserna på sina tjänster. I studenternas fall verkar det som att flera studenter har kunnat dra fördel av sina flexibla tidsscheman för att kunna öka sina inkomster."

Bara en av hundra valde att ta lån för att klara av kostnadsökningarna och de som tog lån hade även gjort fyra till sex andra åtgärder för att få ekonomin att gå ihop.

"De allra flesta tycks vara överens om att inte ta lån för att hantera den tunga inflationen"

För mer information:

Anders Stenkrona, sparekonom, +46 73 883 54 88

David Henriksson, presskommunikatör, + 46 76 697 54 64